

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL II

"Gazeta" iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ung.ria
Pe un an 12 fl., pe șase lun
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la dd. colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
La administrațiune, piața mare
Nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dușul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 5 cr. v. a. s. 15 bani.
Atâtși abonamentele câtși
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 195.

Brașov, Duminecă 4 (16) Septembrie

1888.

Brașov 3 Septembrie st. v. 1888.

Incidentul dela Belovar pare a fi luminat un moment situațiunea de față interioară și esteriōră a monarhiei noastre, ca și un fulger care, străbătându în întunerecul nopții, ne arată deodată conturile tărâmului ce ne încunjură.

E natural că diversitatea cea mare dintre cei ce au asistat ca privitori la acest incident, a trebuit să producă mult, puțin, păreri deosebite asupra însemnătății și a urmărilor lui.

Organul d-lui Tisza, „Pester Lloyd“, găsește că situațiunea se exprimă în faptul, că cu o zi înainte de a dojeni pe episcopul Strossmayer pentru telegrama ce-a adresat-o la Kiev, în care vorbește despre „misiunea universală ce-o are dela Dumneșu Rusia“, Majestatea Sa a ridicat un toast solemn în sănătatea Impăratului Rusiei cu ocaziunea onomastice sale. „Acésta“, țice numita foia, „caracterizează întreaga noastră politică față cu Rusia. Nu în contra Rusiei ci în contra panrusismului, nu în contra slavismului ci în contra pan-slavismului s'a îndreptat mânia maiestatică a regelui. Amicul Țarului nu pe acela îl numește trădător care pledează pentru o pacnică conviețuire cu puternicul imperiu nordic, ci pe acela care cochetându cu Starcevic și Barci, doresce să audă tropotind pe stradele din Agram căi Cazacilor.“

De siguru că nu este numai o simplă întâmplare, că tocmai acum s'au reînnoit relațiunile cordiale dintre Austro-Ungaria și Germania prin primirea călduroasă ce a avut-o Archiducele Albrecht în Berlin. Se crede că acésta intimitate supără pe cei din Petersburg și că ei se tem, că Germania nu va face nimic pentru a implini pretențiunile rusești în Bulgaria, deoarece Bulgaria nu

voesce să primescă programa rusească.

Și în privința acésta pōte că s'a dat nutremētū bănuielilor rusești, prin împrejurarea, că întreaga pressă berlinească a aprobat în mod demonstrativ dojenirea episcopului Strossmayer, care trece ca reprezentant al aspirațiunilor slave din monarhia.

Este sciut că Slavii dela noi doresc apropierea de Rusia și prin urmare pârtesc politica amicabilă Rusiei în cestiunea bulgară. Reprobarea atitudinii lui Strossmayer din partea monarhului va fi privită dăr în Rusia ca un semn rău pentru viitoarea atitudine a Austro-Ungariei în cestiunea bulgară.

Aici se întâlnește politica interioară cu cea esteriōră și ese la ivelă mișcarea slavă dela noi, făcându să apară pe orison multă temutul conflict între slavism și germanism.

„Originea dualismului în Austria.“

(După „Revue Bleue“.)
(Fine.)

„Cehii au recucerit școlile lor, colegiele lor, și-au dat o universitate, o artă națională, o literatură. Praga scăpându de tutela germană a reluat antică fisionomia slavă și răspândește astăzi rațele sale, ca un focar intelectual, asupra tuturor ținuturilor slave, neluându afară Polonia și chiar și Rusia.“

„Aprōpe într'un timp s'au redesteptat Stiria, Carintia, Carniolia și Dalmația, unde elementul slav lungea de seculi într'o stare de neconștiință și de pasivitate. Aceste țeri la rëndul lor au voit să se scape de germanizațiune și să devină érași bulevardul avansat al lumii slave. Ele au pus la ordinea țilei studiul limbii slovene, idiomul lor

național; școle slovene s'au înființat în Gratz, Laibach, Gorizia, centre pe cari fii lui Arminiu le considerau de mult timp ca acvișitiuni germanice. Aceste școle au făcut o concurență norocită pedagogiei nemțesci și au dat la o parte cultura germană.“

„Pōte să și închipsească cineva supărarea și neliniștea ce-a cuprins pe Germani. Pretutinden, la nord și la sud, Slavii au părăsit docilitatea lor seculară și au luat ofensiva spre a cuceri pământul Austriei așa de anevoios cucerit pasu de pasu de către Germania feudală.“

„Numai spre a salva dominațiunea lor amenințată, Germanii austriaci au încheiat alianță cu Maghiarii, cu scopul de a suprima în comun sborul și desvoltarea rasselor slave.“

„Acéști acord dntre cele două minorități opresive, pentru a perpetua preponderanța și despotismul lor, s'a stabilit spontan în prima jumătate a secolului nostru, și acesta era adevăratul scop al mișcării liberale, care afla în pressa noastră simpatii atât de căldurose. Acésta uniune se manifesta în mod foarte vizibil între insurecțiunea vienesă și guvernul rebek al Ungariei. Fiăcare succes al Ungurilor era aclamat la Viena cu entusiasm. S'au început negocieri între cele două comitete pentru acțiune comună. Inse corpul de armată trimis de Kossuth spre a concurge la apărarea Vienei, a fost biruit de trupele imperiale și a trebuit să se retragă spre Pojon (Presburg).“

„Astfel, dela 1848, liberalismul german și oligarhia ungurască au proclamat solidaritatea lor contra monarhiei unitare și contra emancipării raselor slave.“

„În timpul acesta, parlamentul din Frankfurt a revindicat moștenirea lui Ottone cel mare, a lui Frideric Barbarossa și a

propusă corōna imperială regelui Prusiei. Acésta a fost o întreprindere îndreptată dintr'odată în contra Austriei și în contra Franciei. Se vede, că dualismul și unitatea germană au apărut pe scenă în aceeași zi. Ele au trecut prin aceleași vicisitudini și n'au încetat de-a forma aceeași rațiune socială ale căreia operațiuni, trebuie s'o mărturisim, au dat de douăzeci de ani încōce frumoase beneficii.“

„În 1848 întreprinderea a fost prematură, idea încă confuză. Se știe, cum unitatea germană a rămas în baltă. Regele Prusiei a fost timid și nu se simțea destul de tare spre a juca o asemenea partia mare. Apoi asocierea cu principiul revoluționar nu convenia nici decum instinctului său monarhic. Unei alte mâni mai tari și mai puțin scrupuloase i-a fost dat, 18 ani mai târziu, de-a readuna și a închea aceste materialuri dispartate și de a-le cimentă cu politica de fer și de sânge pentru de-a forma din ele imperiul german.“

„Fost-a posibil de-a preveni acéști triumf zdrobitor al diplomației prusiane? Fără îndoelă, dacă adversarii ei n'ar fi făcut neconțentii treburile ei. Francisc Iosif, care n'a considerat regimul dela 1850 decât ca un fel de dictatură provisorică, a lucrat împreună cu șefii marelui partid slav, în deosebi cu venerabilul Palacki, ilustrul istoric ceh, o constituțiune federalistă. Acésta constituțiune, care o consideră ca opera sa personală, și care o ținea în rezervă, el o oferă supușilor săi cu persistență în 1860, 1861 și 1863. Egoismul și încăpăținarea Maghiarilor au făcut să nu isbutescă acésta frumoasă concepțiune, care satisfăcându într'o măsură dreptă toate naționalitățile, ar fi pus capăt tuturor dificultăților interioare ale Austriei.“

„Consecențele unei asemenea

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

ALBUȘICA

Poveste.
(Fine.)

Colea când se insera
Cei pitici érași venea,
Dăr vai, cum se spăriară
Când în casă ei intrară
Și pe mândra Albușică
Feta lor cea frumusească
Jos pe vatră o vedea
Fără viață că zăcea....
Iute susu o ridicară
Și totu trupu-i cântară
Dăr nimica nu aflară,
Nici ea nu se mai mișcă
Nici de viață semn nu da....
Ei adenc se intristau
Rinri de lacrimi vearsau
Când pe măsă o aședară,
Ca pe mōrtă o gatară.
Trei lungi țile o jaleau
Nici de lucru nu lucrau,
Nici mâncare nu mâncau,
Nici vin dulce nu gustau!....
În a treia zi se gata
Mormentarea se i-o facă,
S'o așede în locu sfântu

Pe veci se dormă 'n pământu.
Dăr unul dintre ei
Dise către frații săi:
— „Dragii mei, scumpii mei frați,
Mergeți voi și îi gătați
Ei, de stielă copersău
Și ascultați-mi sfatul meu:
„În pământ se n'o băgam
„Ci afară s'o lăsăm
„S'o punem pe vîrfu de munte
„Lângă bradul fără frunte,
„Căci aci dec'o lăsăm
„Măcaru mōrtă-o mai vedem
„Nu vedeți că-i totu frumosească
„Totu așa-i de dragostōsă:
„De trei țile a murit
„Dăr de locu n'a vestețit!....“
Frații lui îl ascultară
Și sieriul îi gatară
Și în elu o aședară;—
Er pe densusu era scrisu
Precum feta a fostu dîșu:
Că-i copilă de-mpărată
Ce de mōrtă a scăpatu.
Și cu slove aurite
În sieriul mândra scobite
Era scrisu numele ei
De cei șapte mitutei....

Acum ei se apucară
Și sieriul aședară

Susu pe vîrfu celu de munte
Lângă bradul fără frunte;
Eară unu dintre ei
Din cei șapte voinici
Ția noptea o păza
Și cum ea pe munte sta
Mii de păseri că veneau
Rëndu pe rëndu de o plîngeau!....

Multă vreme-a stat așa
Frumuseasca Albușica
În sieriul ei celu micu
Paznicu avëndu unu piticu
Dăr totu nu mai vesteția
La obrazu nu se schimba,
Ci durmindă se părea:
Albă-n tață ca și neaua,
Mândră ca și viorea

Intr'o zi s'a întâmplat
Că-unu fecior de împărat
În pădure a nopțat
La casa celor pitici,
A celor șapte voinici.
Elu aci se aședă
Peste nopte se culcă
Și multe le povestă
Cum ajuns'a elu aci...
Dimineața se trezi
Și de drumu mi-se gati.

Dăr afară când eși:
Vede o fată adormită
Că dăcea acoperită
Dăr totu mândră nepălită...
Elu pe coperișu cetind
Și apoi cine-l, sciind,
Așa dragă 'i păru
Cătu în genunchi elu cădu
Lângă ea se așternu
Sieriul îmbrățișă
Și cu focu îl sărută!...
Spre pitici se îndreptă
Și așa le cuvântă:
— „Dragii mei de omeni mici,
„Dragii mei șapte pitici,
„Faceți-mi o bucurie
„Și imi dați sieriul mie
„Ori ce-ți cere vē voi da
„Pentru fata frumusească!...“
Dăr piticii i răspunde
Cătu elu dicend așa:
„Cătu argintu e-n lumea mare
„Și cătu aur pe sub sōre
„Pentru ea se-lu căpētăm
„Până vii suntem n'o dăm!...“
Greu voiniculu se mahnă
Ș'apoi érași le grăi:
— „Decă plată nu primiți
„Dragii mei pitici iubiti:
„Fiți buni dăr mi-o cinstiți
„Căci eu fără ea în lume

restabilirea unității în imperiul austriac, ar fi fostă considerabilă în afară. I-ar fi asigurată preponderanța în confederațiunea germană. Și această egemonie ar fi fostă în mod esențială pacifică, pentru-că ea ar fi protegiată staționar secundare ale Germaniei, neutralizându-i ambițiunea neînfrănată a Prusiei. Această influență austriacă se exercită deci în profitul păcii europene și în profitul Franței.

„Cum a putut diplomația noastră francesă să ne cunoască utilitatea ce o prezintă acest element ponderator pentru interesele noastre? Ceea ce confundă rațiunea, ceea ce séménă a se fi sevărșit ca o fatalitate misterioasă, această este orbia, este obstinațiunea cu care noi am atacat mai întâiu, după aceea am ajutat a distruge o putere, care prin natura sa, pozițiunea sa, greutatea sa, era contra-fortul și stălpul puterii noastre, și care pentru apărarea fruntărilor noastre era de același preț, ca și mai multe rânduri de fortărețe.

Din România.

O corespondență din Bucuresci adresată ziarului „*Neue Fr. Presse*”, cu data 6 Septemvre, spune următoarele:

Eră s'a ținut la Castelul Peleşu în Sinaia un consiliu de miniștri sub presiunea regelui, dela care se așteptă hotărârile definitive cu privire la ficsarea termenului pentru chemarea Camerelor prezente la ultima lor ședință, cât și pentru sevărșirea alegerilor nouă. Deși grosul majorității din parlament stă în dușmă demonstrativă cu Cabinetul Rosetti-Carp, și deși pozițiunea disidenților liberal-naționali, cari mergeau mai înainte cu opozițiunea unită, precum și aceea a vechilor conservativi față cu actualul cabinet este dubioasă, totuși se vorbește prin cercurile administrative despre posibilitatea unei majorități parlamentare, pentru ca să se poată executa programul de reformă al junimiștilor pe terenul financiar-politic și administrativ. Cabinetul se ocupă deja cu desbaterea proiectelor de lege, ce vor fi prezentate parlamentului nou ales.

Dintre acestea, după opinia generală, întrebarea despre valuta de aur cât și aceea despre o reformă a organismului administrațiunii politice va preocupa cele dintâi ședințe ale camerelor celor nouă. Ceea ce privește întrebarea despre valuta de aur, a cărei rezolvare formeză punctul principal

al politice financiare a d-lui Carp, se pare că greutatea acesteia zace în întrebările detaliate asupra transformării stocului de argint al băncii naționale într'un tesaur de aur, respective în deciziunea despre aceea, ca cine să poarte speșele acestei transformări. Despre un plan stabilit încă nu e vorba; dar totuși se știe, că actuala direcțiune a băncii naționale a refuzat să ia parte la convertire, și că amicului personal al fostului ministru-președinte, Domnului Carada, care este unul dintre membrii cu influență mai mare ai direcțiunii băncii naționale, în casul, când s'ar realiza proiectul de valută a lui Carp, are de gând să se dimisiuneze.

Cu multă mai lămurite sunt lucrurile în ce privește planurile reforme de administrațiune. Se știe nu numai că guvernul se străduiește a simplifica mecanismul de administrațiune, dar se cunosc și măsurile de reformă ce vâiesc a le pune în lucrare. România este actualmente împărțită în 32 de districte, și fiecare din acestea are câte 6 până în 7 sub-prefecturi. Numai prefectul districtului stă în contact direct cu guvernul și este responsabil pentru executarea ordinelor primite, pe care o încredințează subprefectului, sau decă cade în cercul de activitate al primarului, o concrede oficiului primăriei. Acest drum de împărțire instanță (guvernul, prefectul, sub-prefectul și primarul) este însă foarte desavantajos. Asta s'a arătat la împărțirea porumbului pe la țeranii lipsiți, cari au dus o iernă plină de miserie până când deciziunea trecând prin cele 4 instanțe a putut fi pusă în fine în execuțiune. Asta încă a fost o cauză, ce a contribuit la turburările țeranilor din estul anului. Afară de asta subprefecții, rău plătiți, în loc să supravegheze pe primarii satului, lucrau împreună cu aceștia și cu proprietarii speculanți în defavorul țeranilor. Guvernul crede, că va pute depărta ori ce felu de neorânduiri, împărțind districtele mari în alte cercuri mai mici sau cantone, ale căroră căpetenii vor comunica directă cu guvernul.

Demonstrațiuni pentru Strossmayer.

Amă împărțită deja, că episcopul Strossmayer a fost întâmpinat după incidentul din Belovar de către tiferimea croată în mod simpativ. După plecarea sa din Belovar a fost întâmpinat în multe localități de către populațiune. Așa în Kreutz'i s'au adus ovațiuni (conductă de torțe și serenadă). La vorbirea de bineventare a primarului, Strossmayer a răspuns următoarele:

„Pentru iubirea, venerațiunea și încrederea voastră, vă mulțămesc din adâncul inimei și răspund la aceste sentimente în deplină măsură: iubire cu iubire, venerațiune cu venerațiune, și încredere cu încredere. Peptul meu crește de mândria din cauza acestor dovești strălucite de iubirea și venerațiunea voastră; o mândră conștiință mă pătrunde când mă gândesc că sunt cetățenul al vechiului, patrioticului și demnului oraș Kreutz și aflându-mă între d-voastră, sântăcă-să în mijlocul amicilor mei, a unor bărbați de înalt patriotism. Totdeuna am intrunită iubirea și credința către Dumneșul meu atotputernic după oficiul meu sfânt și cu iubirea și credința către persoana Sacratiss. Maiest. Sale, a prea grațiosului nostru rege și către dinastia prea înaltă, cu iubirea cea mai ferbinte și nesfârșită către poporul meu, către patria mea. Dumneșu se țină și se binecuventeze poporul nostru, și eu mă recomand iubirii voștre, amicitiei voștre și mai ales rugăciunilor voștre. (Zivio sgomotose și îndelungate.”

Cântarea muzicii orășenești, ce a intonat-o ea după acesta, a fost întreruptă de fetele orașului, cari au cântat: „*Ljubimo te nasa dika*” (Te iubim, tu mândria noastră). Episcopul a adresat acestora următoarele cuvinte:

„Mă simt preste măsură fericit, că sunteți astfel de patriote și se ști și se vă însemnați, că ceea ce este întâpărit în inima, în sufletul femeii își are asigurată vecinicia și nemurirea, și poporul în sinul căruia femeia se entusiasmează, posedă viață, putere, acestui popor îi este garantată victoria, gloria și viitorul.”

Se pare că demonstrațiunile în favoarea episcopului Strossmayer au făcut o impresiune foarte neplăcută în cercurile guvernamentale croate, și mai mult încă pare a le indispuce manifestațiunile continue ce se fac în Belovar pentru episcopul de Diacovar.

Mare consternare a produs în cercurile guvernamentale croate și ungueresci cu deosebire răspunsul ce l'a dat episcopul Strossmayer deputațiunii de cleric care s'a fost dus la el spre a-l mângăia. Episcopul se fi dășit acestei deputațiuni, că cu totă dojenirea din partea coronei el va rămânea fidel principiilor sale până la moarte.

Unul din diarele din Pesta cere ca consiliarii tronului să recomande acestuia de-a trimite pe Strossmayer într'o mănăstire.

SCRILE DILEI.

Esecutorii de dare din comitatul

Albei de jos s'au purtat „forțe bine” în cursul lunii lui August, căci în decursul acestei luni au stors de pe spina contribuabililor cu 34,509 fl. 33 cr. mai multă dare directă ca în aceeași lună a anului trecut; 2557 fl. 70 cr. s'au mai încosat în această lună ca dare militară, astfel că restanțele dărei directe s'au redus la 817,282 fl. 13¹/₂ cr., er restanțele dărei militare pentru acest an s'au redus la 46,344 fl. 97 cr. Va să dică pe lângă totă hărnicia esecutorilor, restanțele de dare ale acestui comitat se apropiă la 900,000 fl.

Bancnotele de 100 florini, care poartă dată de 15 Ianuarie 1863, vor fi primite de banca austro-ungară numai până la 31 Octomvre 1888. De aci încolo nu vor mai circula; banca austro-ungară va refusa și de a-le schimba și de a-le primi.

Comuna *Laufen* din apropiere de Gratz a trimis în zilele aceste episcopului Strossmayer diploma de cetățen de onore. Strossmayer răspunde că este adânc mișcat vădând cât de mult crește numărul drepturilor sale de cetățen de onore în țările slovene.

Direcțiunea căilor ferate r. u. a dat o ordinațiune către toți oficialii și subalterni în care se dispune, ca toți *glotajii*, medicii și muncitorii stabili dela *căile ferate* să fiă înscriși fără amânare într'o listă anumită, cel mult până în 15 Septemvre. Lista va fi trimisă apoi la locurile competente.

Erăși se plâng diarele ungueresci contra *Românilor grănițeri din Gornința* de pe teritoriul României, despre cari spun, că zilele trecute au provocat un nou conflict cu nise locuitorii de pe teritoriul ungueresc. Anume se știe, că o bandă de Români, constituită sub conducerea lui Ioan Java, ar fi atacat de repeșite-ori o turmă de oi, ală căreia păstorii își păseca oile sale în munții aflători în proprietatea erariului ungueresc. Din incidentul acestui conflict, mai mulți inși au rămas răniți și numai întervenirei gendarmilor ar fi a se datori, că conflictul n'a avut urmări mai tragice.

Pe teritoriul comunelor *Vingardü*, *Dostatü* (Hosszutelke) și *Springü* din comitatul Albei de jos s'au înmulțit peste măsură *porcii sălbatici*, așa că locuitorii nu se mai pot apăra contra pagubelor mari ce li-se fac din partea acestora în cucuruze. După cum se scrie din acele părți, locuitorii numitelor comune s'au plâns în privința acesta la comitetul administrativ al comitatului, care din oficiu a ordonat a se face

„Nu pot să am zile bune.
Nu pot nici-cum să trăiesc
„Mai bine mă prăpădesc!...”
Și piticii se'ndurară,
Cererea i-o ascultară
Și au dat pe frumusea
Pe iubita Albușica!
Elu apoi le mulțami
Și îndată porunci
Slugilor să mi-ț'o ia
Și să plece'n drum cu ea.
Ei voioși apoi mergeau
Și cântând mi-se duceau
Prin pădurea cea umbră
Cu-Albușica cea frumoasă.
Der pe-aceia cum mergeau
Etă, slugii poticeau
Intr'unu lemnu se'mpiedeau
Și cu fața jos cădeau!...
Și oh, lucru minunat:
Fata erăși a'nviat!...
Căci cum slugii au picat
Tare ea s'a scuturat
Câtu îndată i-a sărită
Veninosul măr din gât!
După ce se deșteptă
Din sicriu pe slugi strigă
Să o scotă inte-afară
Căci acum e viață eră!...
Când în latur ea cătă
Speriată întreabă:

— „Dăme, Dumneșul meu,
„Unde sunt acuma eu?...“
— „Tu te afli'n brațul meu
„Brațul iubitelui tău!“
Dăse fiul de'mpărat
Când în brațe i-a picat!...
O luă apoi cu sine
Intre vorbe dulci și line
Intr'unu locu pre minunat
La ală taică-său palat!...
Și aicea cum sosi
Elu începe-ai povesti
Cum prin codru a umblat
In sicriu cum o-a aflat
De pitic câtu s'a rugat
Pân' sicriul i l'au dat
Apoi cum li s'a-ntemplat
Decă er a'nviat!...
Și de ea s'apropiă
Și așa i cuvântă:
— „Fi tu dragă fericit!...
„Eu te am așa iubită
„Ca pe nime pe sub sôre,
„Ca pe nime'n lumea mare.
„Ceriul încă te imbie
Ca să-mi fi soție mie!...“
Și-Albușica'l ascultă
Și de elu multu i plăcea
Cu elu mâna își stringea
Apoi decă se'nvioră
La biserică porniră

Și-unu ospetă frumos gătiră
Câtu la elu se adunară
Domni toți din a lor țară
Și trei zile s'ospetară...
La acestu ospetă chemasă
Și pe marea 'mpărătesă.
Ea de ospetă se și gătă
Haine scumpe îmbracă
Spre oglindă se-'ndreptă
Și așa o întreabă:
— „Oglindă șeuitore,
„De frumșetă spunetore,
„Spune-mi chiar adevărat
„Prin ală tău graiu minunat:
„Cine'n țăr'i mai frumoasă
„Și la toți mai dragostă?...“
Er oglinda răspunde
Cătră ea dicendă așa:
— „Precum mie mi s'arată
„Prin vedenie fermecată
„Tu ai fi cea mai frumoasă
„Și în țără mai aleasă.
„Dără Mândra Albușică
„De mii de-ori e mai voinică,
„Albușica-'mpărătesă
„De mii de-ori e mai frumoasă
„Și în țără mai alesă!...“
Când ea estea așă
Incepă a blăstăma
Pe câtu gura o ierta,

Oglinda din cuiu lua
Josu de vatră o trântea
Și totu țândări o făcea!
Ce blăstămu pe ea, se credă
Și cu ochii ei să vedă
Că Albușica frumoasă
A ajunsu 'mpărătesă!
La ospetă der se 'ndreptă
Și 'n casă când intră
Pe-Albușica când zări
Fasul iute își opri
Și stătă mai înlemnită
De mâniă 'ncremenită!...

Dără ce-o aștepta ore
Pe urita vrăjitoare?...
Pe ea, frate, o așteptau
Păpuși de feră ce ardeau
In foc, — până înroșiau,
Și când roșii ei erau
Pe ea iute-o apucară
Și cu ei mi-o încălțară
Și la jocu mi-ț'o luară
Și atâtă o totu jucară
Până totă se 'nscrumi
Și 'naintea loră muri!...
Ce-au pățit nu știu mai multe.
Mulțumimă cui vră s'asculte.
Bradü, Iunie 1887.

Ioan Moja.

o vânătoare de 48 de ore pentru estirparea acestor animale sălbatice. — Acestea sunt urmările dărei pe pușcă.

Un inginer-architect Frideric Maetz (neaoș maghiar? Red.) a dăruit pe seama „Kulturgylet“-ului nu mai puțin decât 508 stéguri, unele mai mari, altele mai mici, și vre-o 30 de insignii naționale, cu scopul de-a fi distribuite diferitelor școle, societăți și corporațiuni de ale „Kulturgylet“-ului. „Marinimosulți“ donatorii drept mulțumită a fost salutat din partea adunării cu strigări entusiaste de „eljen“; i s'a dat și mulțumită protocolară. — Bine că mai poți progresa cel puțin industria de stéguri, decât cu cealaltă nu mai merge de loc.

In România mai mulți ofițeri din geniu se ocupă cu mare activitate ca să descopere *cărma baloanelor*. In fă-care și se fac experiențe diferite cu un balon adus la București din partea guvernului român.

Colaboratorul fôiei „Magyar Mercur“ (Mercurul ungiuresc), care există de XI ani și este cunoscut ca organ specialist în afaceri de bancă, finanțe, asigurațiune, și de drum de fier și pentru publicarea tragerilor la loterie, se află de prezent în Brașov în interesul fôiei sale. Abonamentul la această fôie e foarte estinț și redacțiunea ei corespundeză cu abonentii, cari se adresează la ea, pe propriile ei spese.

Din socotelile d-lui Morini, impresariul vestitei cântărețe române *Adelina Patti*, reese, că venitul d-nei Patti din reprezentațiunile ce le-a dat în timpul din urmă la Lisabona, Madrid, Buenos-Ayres și Montevideo se urea la 1.020,147 franci. La Buenos-Ayres în o singură seră a avut un venit de 87,000 franci. Afară de asta d-na Patti a mai primit daruri însemnate, altă căroră preț de sine formeză o avere frumoasă.

Muntele așa numit *Piscul-cânelui*, ce se află în fața Sinaiei, acoperit cu păduri, a trecut, din proprietatea d-nei Zoe Brâncovenu, în proprietatea statului român pentru suma de 410,000 lei.

La viitoră *exposițiune din Paris*, afară de turnul Eiffel și de imosantul glob al pământului, se va espune un alt treilea lucru sensațional. Acesta este noua locomotivă numită *Parisienne*, fabricată franceză. Uriașa locomotivă are nise rôte a căroră diametru este de trei și jumătate metri. Ea e construită de tehnicul *Estrade*. S'au făcut și experimete cu noua locomotivă, cari, se dice, au succedut pe deplin. Celeritatea ei este grozavă.

România și răboiul vamal cu Austro-Ungaria.

Vorbim despre consecințele răboiului vamal față cu România, „Răboiul“ din București scrie între altele:

Experiențele ce am făcut de când cu răboiul vamal cu Austro-Ungaria, ar trebui să ne servescă de normă la viitorile negocieri pentru încheierea unei convențiuni noi.

Am fost în tot-d'a una pentru încheierea unor asemenea convențiuni, însă potrivit cu împrejurările noastre economice, cruțând pe cât se poate mai mult interesul nostru agricole, comerciale și industriale.

In anul 1875 s'a încheiat o asemenea convențiune cu Austro-Ungaria. Aceasta fiind primul act internațional de asemenea natură, ce am făcut în cariera noastră de stat vasal, guvernul d'atunci a acordat în schimb niște concesiuni, pe care țera le-a plătit în urmă scump. Obicnuiți cu acesta, vecinii

noștri s'au încercat a reinoi acea nenorocită convențiune după expirarea ei și neputându dobândi acesta, densii au provocat așa numitul răboiu vamal, care durează deja de doi ani și mai bine, sperând că prin acest mijloc extrem vor săli ca să cedăm cererilor lor.

Vecinii noștri însă s'au înșelat amar de astă dată, căci departe d'a ne fi putut constringe prin această măsură, ni-au dat din contră ocași d'a ne convinge, că mult mai mult au păgubit ei și tot-odată ne-au făcut să găsim aiurea alte deuseuri pentru acele producțiuni, pe care le exportăm în Austro-Ungaria. Pe când la densii, cari altă dată exportau la noi sutimi de articole industriale, au serăcit localități întregi, din care unele cu greu vor pute să-și vie în fire, ca bunăoară Brașovul, care ne aprovizionă cu mărfurile sale în valoare de mai multe milioane în fie-care an.

Experiența d-er, pe care am făcut-o în acest din urmă 12 ani, este foarte instructivă din toate punctele de vedere și nu trebuie să lipsim d'a profita de ea în toate modurile. Ne-am convins pe deplin, că țera a putut suporta fără dificultate consecințele acestui răboiu vamal, cu care s'a obișnuit adătat de bine, încât nu prea se mai grăbește lumea pentru încheierea unei convențiuni noi.

Noi, ca țera eminentă agricolă și neavându decât o foarte mică industrie, nu avem să pretindem multe, însă avem de dat multe; nu cerem decât protecțiunea produselor noastre agricole, precum și a cător-va derivate ale lor, a vitelor și câte încă 2—3 articole pe care le exportăm, și nu ne opunem d'a acorda în schimb avantaje la o mulțime de produse industriale străine. Ast-fel fiind, e natural, că tot vecinii vor trage folose mult mai mari decât noi. Se înțelege, că acele lucruri, pe care le producem deja se u care se pot produce în țera, trebuie protejate din partea noastră, și acesta cât de mult prin taxe mari vamale de import, căci altfel ar fi cu neputință veri-ce progresul industrial.

Însă și aceste taxe protectoare trebuie să aibă o margine, căci în casu contrariu și mai cu seamă până când vor fi în vigoare convențiunile comerciale cu unele state, taxele prea mari, în loc d'a ne folosi, ne vor păgubi. Așa d. es. acum diferite mărfuri austro-ungare, în valoare de milioane, sunt importate în România prin Germania, Englitera, Elveția etc., unde sunt naturalizate prin plata taxelor vamale de acolo și apoi tratate la noi pe baza convențiunilor ce avem cu aceste din urmă state.

Era mult mai logic și foarte folositor pentru noi, decât tariful autonom prevedea taxele ceva mai scădute pentru mărfurile în cestiune, și atunci aceste erau să fi aduse direct în țera la noi, producându-ne un venit mai mare vamal.

Ne place a crede, că cei însărcinați cu negocierea viitorii convenții comerciale cu Austro-Ungaria, precum și camerele de comerț, vor săli în vedere toate acestea și nu vor ceda unor pretențiuni ca acelea ale delegațiunilor guvernului „sucursal“ din Budapesta, care sperăm, că se va fi convins adă, că a trecut timpul amenințărilor se presunilor diplomatice de altă dată.

Intâmplări diferite.

Jertfele norocului. Foile din Isamara relatează, că în zilele trecute au fost omorite în mod îngrozitor trei călugărițe în satul Dubswoe, aprôpe de Isamara. Nenorocirea lor a fost, că au găsit nise bani. Mergându din sat în sat și adunând milă, cele trei călugărițe, apropiindu-se de satul Dubswoe, găsiră-o geantă cu însemnata sumă de 60,000 ruble în hârtii. Sosind în Dubswoe, intrară într-un han peste

nopte și povestiră birtașului și altor persoane că au găsit bani.

In acea seră birtașul nu primi pe nimeni în han și când adormiră cele trei nefericite călugărițe, el luă un cuțit și le tăia gâturile. Cum isprăvi această faptă înfiorătoare, etă că năvăli în casă un Casac del Ural, care pierduse banii și audise, că au fost găsiți. Asasinul fu arestat și dus la închisore.

Literatură.

„Meseriașul Român“, fôie pentru învățatură și petrecere, întocmită pentru meseriași și toți iubitorii de meserii. Apare în Brașov de 2 ori pe lună și costă pe 1/2 an 60 cr. sau 2 franci. Editor și Redactor: *Bartolomeiu Băulescu*, președintele Reuniunii pentru sprijinirea meseriașilor români în Brașov. — Nr. 17 del 1 (13) Septemvre conține: Lucrul femeilor și copiilor; Cum se face banii din jucării?; Turnul Eiffel; Principalele aliage industriale, de A. H. Ștefănescu; Aventura unei regine, de I. C.; Felurite pentru meseriași; Sciri economice și industriale (Exposiția din Paris, O nouă fabrică în Transilvania, Școala industrială de țesut din Sibiu, Raportul anual despre școala de meserii din Brașov); Multe și mărunte; Diverse; Glume; Concurs etc.

Cununiă.

D-lă *Alexandru Popă*, proprietar în Prodănesci, s'a cununat în 9 Septemvre n. c. cu d-ra *Amalia Paulă* din Letca.

SCRIRI TELEGRAFICE.

Agram, 15 Septemvre. „Obzor“ aduce o scire, ce dice că a primit-o din Buda-Pesta, și după care episcopul *Strossmayer* ar fi chemat la Roma spre a ocupa un loc în colegiul de „propaganda fide“.

București, 15 Septemvre. Ministrul bulgar *Nacevici* se află aicea. Se crede că venirea lui în capitala română are de scop să contracteze în piața de aici un împrumut.

Belovar, 14 Septemvre. După terminarea manevrelor, Maiestatea Sa a exprimat recunoștința Sa și cea mai mare mulțamire asupra trupelor și în deosebii asupra honveșimei. A însărcinat pe Banul Croației de-a exprima poporațiunei mulțamirea și recunoștința sa pentru lealitatea, supunerea și iubirea de jertfă ce-a arătat-o, apoi a plecat la Gödöllö cu prințul de Walles.

DIVERSE.

Globă uriașă. La exposiția din Paris se va expune pe lângă alte curioșități și un glob pământesc reprezentând a miliona parte din mărimea adevărată a pământului, cu un diametru de 40 metri. Parisul va ocupa pe el o estensiune de 12 milimetri. Tot în 24 ore globul se va învârti în jurul osiei sale. Pentru el se va construi anume o sală pe a cărei galerii vor săli loc 300 de persoane. Globul e încongiurat de meridiane și cercuri paralele de fier și pentru studii geografice va fi întocmit cu mare acuratețe.

Somnambulism în casarmă. Un casu extraordinar de somnambulism spun foile franceze din Saintées că s'a vădută la un soldat de marină, care a fost pus observațiunilor medicilor. In starea lui somnambulă răspundea la toate întrebările ce i se puneau. El profetese viitorul, află lucrurile cele mai secrete și vede în depărtări mari cu o claritate ce uimesce pe tot. Astfel câteva luni înainte, doi soldați ai batalionului furară cafea del administratorul

magazinului, pe care ovendură unui precepeț pentru suma de 1 fr. 24 cts. de kilogram. Mai mult ca 100 kl. dispăruse în modulă asta și era foarte greu de a descoperi pe făptuitor. Somnambulul, întreat fiind despre acesta, spusese numele hoților de cafea. Hoții fură prinși și mărturisiră fapta lor. Un alt casu: O cheiă, la carea mult se ținea, se perduse; s'a căutat în toate unghiurile, d-er nu s'a aflată nicăiri. Somnambulul spusese locul unde se află cheia cu cea mai mare acuratețe. Cheia se găsi la locul spusu de somnambul. Mai curios e însă următorul casu: In astă stare de somnambulism declară el, că un detașament alt regimentului său, care mergea spre Noua-Caledoniă, a ajuns aci în 14 Iulie c. și că la 7 ore dimineța s'a imbarcat. Ca să se asigure despre acesta, se telegrafă imediat acolo. Detașamentul în adevăr în 14 Iulie la 7 ore dimineța s'a imbarcat.

Muszaj! A pățit-o și d-lă Tisza cu vameșul del podul de vană din Oradea-mare. Nicăi s'a ficădută 10 esecutori pe cap, nu puteau să-și ia mai aspru. Săptămănila trecute acestea adevă, ministrul-președinte ungiuresc d-lă Coloman Tisza, avându unele afaceri la Oradea-mare, la intrarea în oraș, vameșul oprii caii cu trăsura în locu strigându: „Tessék vámot fizetni!“ (Poștim a plăti vamă). „Nekünk nem kell fizetni“ (Noi nu trebuie să plătim) respuse vizitiul. — „Fizetni a Hercopáternek is muszaj Magyarországon“ (Și Hercopater-ul este dator să plătescă în Ungaria) accentuă vameșul. Intra aceea ministrul-președinte făcu semn vizitiului să plătescă și plecară mai departe.

Mai frumoasă ca toate broșurele de până acum să infățișeză broșura a 17-a a jurnalului „Wiener-Mode“. Grația figurilor, precum și gustul fin al toaletelor și variațiunea bogată în motivele reprezentate, sunt asemenea admirabile. Figur pentru mode, ca cea colorată, mai departe Dama în mantaua de voiaju — tipul Vieneseilor elegante, Vânătorăsa, Dama în costumul de visită ș. a. întrecu tot ce s'a vădută până acum prin jurnale de mode. Aceste chipuri deosebit de valoare lor practică ar servi spre podoba celor mai bune jurnale ilustrate. Asemenea și partea lucrurilor de mână, este bogată și bine ilustrată ca de obicei.

Cursul pieței Brașov

din 14 Septemvre st. n. 1888

Bancnote românesce	Cump.	9.44	Vend.	9.48
Argint românesc	„	9.40	„	9.44
Napoleon-d'ori	„	9.63	„	9.65
Lire turcesce	„	10.94	„	11.—
Imperial	„	9.94	„	10.—
Galben	„	5.70	„	5.72
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—
„ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusesce	„	122.—	„	123.—
Discontul	„	6 1/2—8%	pe an.	

Cursul la bursa de Viena

din 14 Septemvre st. n. 1888.

Renta de aur 4%	100.40
Renta de hârtă 5%	90.05
Imprumutul căilor ferate ungare	146.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (1-ma emisiune)	98.25
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (3-a emisiune)	113.25
Bonuri rurale ungare	104.65
Bonuri cu clasa de sortare	104.60
Bonuri rurale Banat-Timiș	104.65
Bonuri cu cl. de sortare	104.50
Bonuri rurale transilvane	104.40
Bonuri croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vin ungiuresc	99.75
Imprumutul cu premiul ungiuresc	130.—
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	—
Renta de hârtă austriacă	81.80
Renta de argint austriacă	82.45
Renta de aur austriacă	110.85
Losuri din 1860	139.90
Acțiunile băncii austro-ungare	879.—
Acțiunile băncii de credit ungar	304.25
Acțiunile băncii de credit austr.	312.10
Galben împărătesc	5.76
Napoleon-d'ori	9.64 1/2
Mărci 100 imp. germane	59.70
Londra 10 Livres sterlinge	122.15

Editor și Redactor responsabil:
Dr. Aurel Mureșianu.

Nru. 448-1888.

24 M.

PUBLICAȚIUNE.

În urma emisului inculțului magistratului local din 5 Iulie a. c. Nru 6494 se va ține *Mercuri în 19 Septembrie a. c. la 10 ore înainte de prânz* în oficiul orașenesc economic pertractarea scripturistici de oferte referitoare la predarea parțialei mutări în sulinare de lut a apeductului din livada „Iancsi”.

Se provocă deci toți amatorii pentru amintita întreprindere, ca să și așternă ofertele scripturistice sigilate, provădute cu timbru de 50 cr. și vadiul de 10% din suma ce se pretinde pentru această întreprindere cel mult până în *19 Septembrie a. c. 10 ore înainte de prânz* la oficiul orașenesc economic.

Ofertele au ca să conțină amintirea în litere și cifre a sumei ce se pretinde precum și declarațiunea cum că oferentului i sunt cunoscute condițiunile de oferte și că se supune lor.

Condițiunile de oferte se pot vedea în decursul orelor oficiale la oficiul orașenesc economic.

Brașov, 12 Septembrie 1888.

Oficiul orașenesc economic.

Incunoscintare.

Într-o familie bună din Brașov, care locuiește în cetate, se primesc *scolari în costuri și cvartiri* pe lângă condițiuni moderate. În această familie se vorbesc toate trei limbile țării. Informațiuni mai de aproape poți da *administrațiunea foicei noastre.* 154,1-1

Nru. 5394-1888.

PUBLICAȚIUNE!

Pentru arândarea locului de pășunată oile în timpul erno 1888/9, pe teritoriul Sighișorei, se va ține licitațiunea *Sâmbătă în 17/29 Septembrie a. c. la 11 ore a. m. în cancelaria subscrișului magistratului.*

Doritorii au a depune la începerea licitațiunei suma de 50 fl. v. a. *ca vadiu*, resp. a-i alătura ofertei în scris, care este a se preda înainte începerei licitațiunei verbale.

Condițiunile licitațiunei se pot vedea în orele de oficiu la

Magistratul orașenesc din Sighișoră.

DE VÂNDARE.

Casa din prundul Scheilor Nru 1387 constatătoare din: O boltă în colț cu două odăi alătura, precum și alte trei locuințe, este de vânzare c'unu preț moderat.

Condițiunile se pot afla la baia de abur. 145,3-2

Numere singuratică din „Gazeta Transilvaniei” à 5 cr. se pot cumpăra în tutungeria I. Gross, în librăria Nicolae Ciurcu și Albrecht & Zillich.

Recvisite pentru învățarea-

Depositul produselor împletite și tricotate mecanic din fabrica lui **M. VOGELSANG**

din lână și bumbac, calitatea cea mai bună, precum: Ciorapi lungi și scurți, laibere Jersey, tălii sadele și sutașate, haine pentru copii, haine de bumbac, tricouri pentru copii ș. a.

se află la **SOFIE OBERT.**

Têrgul cailor 88.

Presoape și cărpe pentru praft.

Încurului de mână.

152,3-1

Cel mai bun săpun pentru rufe!

De vânzare.

Casa din Vâlcele (Elöpatak) vis-à-vis de Băile calde minerale, clădită după sistemul nou, cu 29 odăi mobilate pentru oșpeți, este de vânzare.

Informațiuni mai de aproape împărtășesce **George Stefanovits**, comersant. **Têrgu cailor No. 28.**

149,2-1

Unu comis (calfă)

din bransa de băcănă și coloniale află imediat angajamentu la subsemnata firmă. Se cere să cunoscă limba română, germană și ungerescă. **Ioan Dușoiu & fiu.**

153,2-1

Care este cea mai bună hărtia pentru țigări?

Acastă întrebare foarte importantă pentru fii-care fumătoru de țigări s'a stabilitu deja în modul cel mai nedubios.

Nu este reclamă golă, ci unu faptu constatatu prin autorități științifice de primulu rangu pe baza analizei comparative a diferitelor hărtii de țigări mai bune, ce se află în comerț, că bărtia de țigări

„LES DERNIERES CARTOUCHES”

și „DOROBANTULU”

din fabrica **BRAUNSTEIN FRÈRES** la Paris.

65 Boulevard Exclmans,

este cu deosebire cea mai ușoră și cea mai escelentă.

După ce s'a stabilitu acastă între altele prin Dr. Pohl, profesorul la facultatea tehnică în Viena, Dr. Liebermann, profesorul și conducătorul alu stabilimentului chimic de stat în Budapesta, și o analiză comparativă, făcută în Iuliu 1887 după puncte de vedere nouă igienice de către Dr. Soyka, profesorul de Hygienă la Universitatea nemțescă din Praga, a produsu chiar rezultatul strălucitu, că hărtiele de țigări „Les dernières Cartouches” și „Dorobanțulu” sunt cu 23-74% mai ușore, și că împărtășesce fumulu de tutun cu 23-77% mai puține părți streine, ca celelalte hărtii analizate. Veritabilă este numai aceeași hărtia, a cărei Etiquetă semănă cu desenulu aci imprimat și care orte firma Braunstein Frères.

Fabrica a deschis unu depositu pentru vânzare cu gros a hărtiei de țigări și a tuburilor pentru țigări

BRAUNSTEIN FRÈRES,

193,50-39

WIEN, I. Bez., Schottenring Nr. 25,

și află aceste articole la toate firmele mai mari, cari au de vânzare asemenea mărfuri.

CONCURSŪ.

150,3-2

Pentru ocuparea postului de alu doilea învățatoru la școala română gr. cat. din Rebra mare în districtul Năsăudului se escrie prin acastă concursu până la 18 Septembrie a. c. st. n.

Emolumentele împreunate cu acestă postu sunt: salarū anual de 160 fl. v. a.

Suplicele instruite cu documentele recerute prin lege sunt a se adresa la senatul școlei gr. cat. românesce din Rebra mare.

Rebra mare, în 2 Augustu 1888.

Din ședința senatului școlarū gr. cat.

Onisim Rotariu, președinte.

Constantin Sucin, notar.

REPAT!

APA MINERALĂ

de

„REPAT”

introdusă numai de scurtu timpu în comerțu, în urma calităților ei superioare precum și a gustului escelentu este deja în generalu recunoscută și plăcută.

Se află totdeauna proșpetă în cele mai multe băcănii, magazinuri de vinu, farmacii și restaurațiuni, precum și pentru cumpărări en-gros la Depositul principalu

G. GIESEL,

Brașov, Strada Teatrului Nr. 312.

REPAT!

130,12-6

REPAT!

REPAT!

Tipografia A. MUREȘIANU Brașov.